

VROUWEN DIE ALLEEN REIZEN

Voor Richard

*‘Trouw, je zult er spijt van krijgen;
trouw niet, je zult er eveneens spijt van krijgen;
trouw wel of trouw niet, je zult van allebei spijt krijgen;
ofwel je trouwt, ofwel je trouwt niet, van allebei krijg je spijt.’*

Søren Kierkegaard, uit: *Of/ Of*

PROLOOG

God wist dat ze in paniek was geweest de laatste tijd, maar vanwege een heel andere reden dan de uitnodiging voor het jaarlijkse sneeuwhoendiner met Peters jeugdvrienden. Ondanks die andere, niet te noemen oorzaak die haar uit haar slaap hield, had ze het gevoel dat ze het bestaan in een helderder licht zag. En vanavond was het alsof ze alles doorzag, dat hele idiote theater, zoals ze hier rond de Pleidrup-tafel zaten en net het voorgerecht achter de kiezen hadden. Gefermenteerde forel en aquavit. De beste uit de test van dit jaar. Het hoofdgerecht was, zoals altijd, sneeuwhoen, zelf geschoten op het terrein in Sirdal van de gastheer. Inderdaad, ja, veel jonge vogels dit jaar. In de glazen een krachtige barolo. Een Rhône-wijn had ook goed gekund, voor de zoetbalans. Sneeuwhoenvlees moet met aandacht en zorg worden behandeld, weet je. Haha.

Sanna zat in het midden aan de lange kant van de tafel, tussen Henning, die in de IT-branche werkzaam was, en Robert, die een eigen zaak had met een agentschap voor offshore veiligheidsuitrustingen. Tien medewerkers. Maar nu zou Robert zijn vrouw en drie kinderen een halfjaar meenemen naar de Provence. Ze zouden Frans leren, voor de kinderen zorgen en van het leven genieten. En ja, natuurlijk ging de stagiaire mee. Ja ja, hm, vanzelfsprekend. Sanna glimlachte beleefd, nipte aquavit.

Henning, die rechts van haar zat, was getrouwd met Ragnhild, dochter van stinkend rijke ouders en met een enorme zwangere buik. Maar Henning had totaal geen belangstelling voor haar buik,

klaagde ze liefjes. Sanna wist een begripvolle glimlach op haar gezicht te toveren, probeerde iets opbeurends te zeggen, dat het vast en zeker zou veranderen als het kind er eenmaal was. De erfgenaam.

Recht tegenover haar zat Håkon. Jarenlang was hij gynaecoloog in een van de grote ziekenhuizen geweest, en van hem werd gezegd dat hij een van de besten was. De vrouwen die moesten bevallen kwamen uiteindelijk meestal bij hem terecht voor tangverlossingen, spoedkeizersneden en dat soort dingen. Hij had een aantal kinderen en moeders gered. Jazeker. Maar een eigen praktijk leverde veel meer op en bovendien ontliep je zo de onwelkome werktijden en de eeuwige reorganisatie in het ziekenhuis, sukkels. Daarnaast was het een mooie oplossing voor Elin, die eindelijk aan haar proefschrift over Weidemann was begonnen. Sanna pakte haar glas aquavit weer, nam een grote slok.

Bij de eerste gelegenheid draaide ze zich om naar Elin en Ragnhild en probeerde ze zich te mengen in het gesprek. Ze hadden het over de vrije school. Hoe belangrijk het was dat kinderen op natuurlijke wijze hun creatieve talenten konden ontwikkelen. Op de kinderopvang gebruikten ze bijvoorbeeld alleen natuurlijke materialen.

‘Is dat niet geweldig?’ zei Elin geestdriftig, terwijl ze Sanna aankeek.

Sanna slikte.

‘Ja, fantastisch,’ zei ze, terwijl ze wat enthousiasme in haar stem probeerde te leggen. ‘Helemaal geweldig,’ herhaalde ze en ze reikte nog eens naar haar glas.

Elin keek haar secondelang aan, afwachtend, waarna ze een vals glimlachje produceerde en zich weer omdraaide naar Ragnhild.

Sanna staarde naar haar bord, waarop een eenzaam spruitje in de roomsaus lag. Ze had niet mee gewild naar dit etentje, ze had het diezelfde middag nog tegen Peter gezegd, ze had gezegd dat ze honsmoe was en het liefst thuis wilde zijn. En waarom was het eigenlijk zo belangrijk voor hem dat zij erbij was? Zij was niet opgegroeid met deze mensen, en hij had toch zelf ook gezegd dat hij

niet meer zoveel gemeen had met hen, afgezien van dezelfde oude verhalen uit de schooltijd? Ze had hem aangekeken, met een strakke blik. Hij had niets gezegd, had alleen een Minnie Mouse-sok opgeraapt die een van de meisjes op de vloer had gegooid.

‘Heeft de garage vandaag trouwens nog gebeld?’ had hij gezegd, ietwat neutraal, en hij had de tweede knalroze sok van de vloer geraapt. Ze had gevoeld dat haar gezicht begon te gloeien.

‘Vind je het niet een beetje vreemd,’ had ze zonder hem aan te kijken gezegd, terwijl ze de vuile borden in de vaatwasser zette.

‘Wat?’

‘Dat dát je vervolgvraag is, dat je naar de auto vraagt als ik je vertel dat ik erg moe ben?’ Ze keek hem aan.

Peter had diep gezucht. ‘Ik heb er niet zo over nagedacht.’

‘Nee, vast niet,’ zei ze, terwijl ze de startknop van de vaatwasser hard indrukte, ze meende te horen dat de machine vermoeid zuchtte toen die startte.

Het was de verplichting, en louter en alleen dat, die haar over de drempel had doen stappen en waarom ze hier nu zat, midden in deze groep met elitekinderen. Haar blik gleed de tafel rond. Ja, ze zag hen nu. Peters oude vrienden. Ze waren samen opgegroeid, ze hadden op dezelfde scholen gezeten, samen gezeild, binnen de vriendengroep hun seksdebuut gemaakt. Toevalligheden hadden uiteindelijk bepaald wie met wie getrouwd was, iedereen had met iedereen getrouwd kunnen zijn, elkaars kinderen kunnen hebben gekregen, ze zouden het verschil nauwelijks gemerkt hebben. Daarna hadden ze de huizen en het geld van hun ouders geërfd. Waren ze hun eigen ouders geworden. En nu hadden ze het druk met het voortbrengen van een nieuwe generatie klonen.

Sanna sloot een lange seconde haar ogen. Ze riep het beeld op van een zekere andere gedaante, een gedaante zo anders dan deze mensen. Leon was niet bezig zich voor te doen als het beste jongetje van de klas. Hij deed zich niet anders voor dan degene die hij was.

Een feilbare, volbloed man. Sanna glimlachte een beetje naar het damasten tafellaken. Leon had hartelijk moeten grijnzen om deze opgepoetste groep.

Sanna nam een gulzige slok van de wijn en probeerde tevergeefs oogcontact te maken met Peter, die zich goed leek te vermaken aan het eind van de tafel. Met een huiselijk gebaar schonk hij zijn tafeldame meer wijn in, een studente rechtenstudie die Anders iets te snel na zijn scheiding had meegenomen. Overigens de enige relatiebreuk in de groep. Het meisje had waarschijnlijk de hoop dat ze na haar afstuderen bij Anders als vertegenwoordiger kon beginnen, had Cess eerder op de avond met een opgetrokken wenkbrauw gezegd. Nu leunde het meisje naar Peter toe en fluisterde iets in zijn oor. Hij wierp zijn hoofd in de nek en liet een lach horen die Sanna al heel lang niet meer had gehoord. Ze zuchtte onhoorbaar, pakte het wijnglas, dronk het in één teug leeg en bleef naar het tafellaken zitten staren, vol verzet. Ze hoorde het geluid van bestek dat over het porselein schraapte, het klokkende geluid wanneer de wijnglazen bijgevuld werden. Stemgeluid, gegons en gerammel mengden zich met muziek en gelach, de geluiden liepen in elkaar over, dreven weg en groeiden tot een mengelmoes in haar hoofd, het klonk bijna dreigend. Ze slikte. Wat deed ze hier in godsnaam? Ze hoorde hier niet, niet bij deze succesgroep, had er ook nooit bij gehoord.

Sanna hoopte dat niemand merkte dat ze haar aquavitglas nog een keer volschonk toen ze vanuit haar ooghoeken een beweging registreerde. Ragnhild reikte over de tafel, wilde waarschijnlijk een vork aan haar echtgenoot geven. Henning was bezig met de tweede ronde, hij had zijn tanden in nog een sneeuwhoenbout gezet, hield de bout tussen zijn vingers, er liep een beetje vleesvocht uit een mondhoek. Ragnhild wierp haar echtgenoot een laserblik toe. Alsof ze de vork het liefst in zijn nek had geplant toen hij haar hand wegwuifde. De roodgelakte nagels leken bloederige klauwen.

‘Gevogelte kun je met de hand eten, weet je,’ zei Henning smakend en hij kloof verder.

Sanna probeerde niet naar zijn bovenkaak te staren, die over het vogeldijbeen hapte, probeerde er niet aan te denken hoe zijn tanden daarbinnen het roze vlees vermaalden, samen met de spruitjes en de saus en het speeksel. Ze dwong haar ogen een andere kant op, zocht naar een houvast ergens anders. Waarom waren hier geen normale, aardige mensen? Ze voelde zich niet lekker, had waarschijnlijk te snel gedronken, want er gebeurde iets vreemds rondom haar, ze merkte dat alles draaide, wat was dit, het was alsof de groep een merkwaardig soort transformatie onderging, alsof ze kwade geesten waren die uit de baroloflessen waren losgelaten en de vorm hadden aangenomen van aapachtige wezens met hagedislichamen en snavelmonden, die saus slurpten en door elkaar babbelden. Sommigen hadden inktvistentakels en ogen op steeltjes die op het hoofd stonden, verwrongen en lelijk, ze knorden en gromden, anderen glimlachten manisch met vette kabeljauwlippen die waren opgemaakt met glossy kleuren. Het was als een zieke droom. Ze knipperde een paar keer hard met haar ogen, schudde haar hoofd, ze leek serieus haar verstand te verliezen.

Sanna pakte het waterglas en nam een paar grote slokken, ze moest zich herpakken, maar ze voelde dat er iets in haar borst samentrok, een pijnlijk punt werd dat groeide en groeide waardoor ze moeilijk kon ademen. Er verstreken een paar seconden. Ze keek strak naar haar aquavitglas, dat Håkon weer tot de rand toe had gevuld.

Toen kwam het.

‘Nee maar, ad fundum, mensen!’ hoorde ze haar eigen stem roepen. ‘Proost op alle clowns!’

De woorden floepten er zomaar uit, ze schreeuwde ze er bijna uit met de stem van een dokwerker, waar kwam die vandaan?

Het geroezemoes verstomde, de gasten keken naar haar, dit was niets voor Sanna, om op die manier te roepen, en wat had ze daar in

godснаam gezegd? Ze keken elkaar aan, iemand moest zacht lachen, probeerde het glad te strijken, en vanuit haar ooghoeken zag ze Peter daar aan het einde van de tafel zitten, hij glimlachte stijfjes en schudde verontschuldiging zijn hoofd naar de mensen rondom hem, blijkbaar sprakeloos door wat zijn acuut halvegare vrouw had verzonnen.

Sanna voelde de irritatie borrelen. Waarom maakte hij zich zo druk, wat was nou het probleem, ze had niet bepaald op de tafel staan dansen, maar dat had ze verdomme wel moeten doen; ze had alle kleren van haar lijf moeten rukken en had moeten dansen zodat de vanillesaus op alle Lindbergh-stropdassen spetterde. Ze voelde Ragnhilds klauw op haar schouder.

‘Gaat het, Sanna?’

‘Ja, tuurlijk, super.’ Sanna lachte een nerveus lachje en liet de laatste druppel uit het glas naar binnen glijden, voordat ze abrupt opstond en een beetje wankel vooroverboog over de tafel naar Håkon. Of ze een sigaret van hem kon bietsen. Hij keek haar secondelang aan en stond toen op van zijn stoel.

‘Ik loop met je mee naar buiten,’ zei hij.

Buiten bleek dat Håkon helemaal geen sigaretten had, hij viste een sigaar uit zijn binnenzak.

‘Montecristo No. 2. Een echte Cubaan. Met de hand gerold op de binnenkant van een vrouwendij,’ zei hij, terwijl hij met het sigaar-schaartje frunnikte en een stukje van de dop afknipte.

‘*In your dreams,*’ giechelde Sanna beneveld, achteroverleunend tegen de muur.

Håkon keek haar onderzoekend aan. ‘Een beetje te veel aquavit vanavond, Sanna?’

Ze lachte de mechanische lach die ze zichzelf het laatste halfuur had aangemeten.

Håkon stak de sigaar tussen zijn lippen en bevochtigde de dop voordat hij hem rustig aanstak, blies een paar keer op het uiteinde tot dat oplichtte en gaf de sigaar toen aan haar.

‘Probeer maar,’ zei hij.

Sanna nam een paar trekjes, kneep een oog samen toen de rook langs haar wang omhoogtrok. Ze blies langzaam uit, proefde voorzichtig.

‘Tja, niet slecht,’ zei ze. Ze werd duizelig en zette een stap opzij voor steun.

‘Misschien kun je beter even gaan zitten,’ zei Håkon. Hij was op de tuinbank gaan zitten en strekte zijn arm naar haar uit.

‘Kom eens hier,’ zei hij en hij klopte op zijn bovenbeen. ‘Kom eens bij dokter Håkon.’

‘Zoals u wilt, dokter,’ zei ze met een grijns, maar in plaats van op zijn schoot plofte ze naast hem neer. ‘Dokter Dalsgård, dokter Dier, dokter Vrouw,’ lalde ze, terwijl ze uit het wijnglas dronk dat hij haar aanreikte. Hij humde een beetje en ze bazelde verder over zijn werk, over hoe het moest zijn om het vrouwelijke onderlijf als werkplek te hebben, al die vrouwen die de hele dag kwamen en gingen, kutten aan een stuk door zeg maar, ze praatte over zichzelf, bleef maar doorpraten. Håkon lachte ietwat opgelaten en zei iets over dat alle vrouwen zich dat afvragen, maar dat die vraag meer over hen zegt dan over hem.

‘En wat zegt dat dan over ons vrouwen?’ vroeg Sanna en ze hield haar hoofd schuin. Hij nam een paar trekken van zijn sigaar voordat hij antwoordde.

‘Dat jullie een levendige fantasie hebben. Die ene vraag, hoe een gynaecoloog in bed is, krijgen jullie maar niet uit je hoofd.’

‘Je hebt vast een paar geheime trucjes,’ ging Sanna ironisch verder.

‘Trucjes en trucjes, mevrouw Blom,’ zei hij, terwijl hij zijn glas neerzette.

Hij keek haar schuin aan en glimlachte flauwtjes. ‘Nou, zeg, jij bent stoer vanavond.’

Ze hoorde zichzelf lachen, een bitter lachje.

Er verstreken een paar seconden.

Hij schoof dicht naar haar toe en legde een hand op haar knie.

Streek over haar bovenbeen. Zei dat ze mooi was. Dat ze mooie benen had. Hij rook naar drank en sigaar en zijn hand gleed onder haar jurk, tussen haar benen.

Niemand zag wat er gebeurde, maar er viel iets op zijn plaats. Ze maakte zich los uit zijn omhelzing en stond abrupt op, trok haar jurk recht. Twee seconden. Håkon grijnsde een beetje. 'Meer wijn?' zei hij alleen, alsof er niets was gebeurd. Alsof hij hier de touwtjes in handen had, als de machoman die zat te wachten totdat zij rood werd van schaamte over hoe gemakkelijk zij zich had kunnen overgeven, alsof hij minder reden had om zich ongemakkelijk te voelen. Vergeet het maar, verdomme. Dat plezier gunde ze hem niet.

Ze forceerde een glimlach die moest laten zien wie hier de controle had.

Håkon glimlachte wat onzeker. 'Hoop dat je het niet verkeerd opvat.'

'Maak je niet ongerust,' zei ze, nog steeds glimlachend. 'Ik beloof dat ik niet zal vertellen wat voor een eikel je bent.' Ze bibberde een beetje toen ze zich naar voren boog en de inhoud van haar glas over zijn hoofd leegde. Håkon keek haar met open mond aan. De scheut wijn die als bloedig zweet door zijn haar over zijn voorhoofd sijpelde. Sanna voelde haar hart in haar hoofd bonken toen ze zich omdraaide en wegliep.

Aan de andere kant van de deur bleef ze staan en drukte haar handpalmen even tegen haar slapen, waarna ze ademhaalde en zichzelf dwong de kamer binnen te gaan. Daar was iedereen van tafel gegaan. Ze hadden zich al in kleine groepjes verdeeld en niemand had waarschijnlijk gemerkt dat ze weg was geweest. Ook Peter niet, die in een hoek met juffrouw student stond. Ze stonden met hun hoofden dicht bij elkaar over een telefoon gebogen, ze hoorde hen praten over een afspeellijst op Spotify.

Ze haalde weer adem en liep naar de keuken waar Cess, Elin en de stagiaire bezig waren met de afwas.

'Heeft de frisse lucht je goed gedaan, Sanna?' vroeg Elin losjes.

‘Ja. Bedankt voor het verrukkelijke eten,’ zei Sanna bleekjes met een glimlach. Ze pakte een bord en draaide de warmwaterkraan open. Ze bleef staan kijken naar hoe de saus en het vet oplostten in het gloeiendhete water, naar de papperige hoeveelheid etensresten die zich in de gootsteen verzamelden. Ze hoorde de stemmen van Cess en Elin, hun lach. Als die twee angsten kenden in hun bestaan, waren die goed gecamoufleerd. En nu stond zij hier de afwas op te stapelen samen met Håkons echtgenote. Ze moest eens weten waar haar man op feestjes mee bezig was. Het was allemaal zo banaal, zo cliché, en ze had niet gewild dat het zou gebeuren. Hoewel? Terwijl ze daar bij het aanrecht stond, voelde ze een donkere echo in haar onderlijf. Waar kwam die vandaan?

Sanna hield het nog een halfuur vol. Toen gebaarde ze naar Peter, die bezig was op de dansvloer en duidelijk niet begreep wat licht tikken op het horloge en een opgetrokken wenkbrauw in zijn richting betekende. Ze bestelde een taxi en bedankte de gastheer en gastvrouw met een glimlach waarvan ze aannam dat niemand meer in staat was te zien dat die gemaakt was. Håkon knipoogde snel naar haar, alsof hij daarmee hoopte een pact te bezegelen dat ze haar mond zou houden. Het duurde een ondraaglijk halfuur voor de auto kwam.

In de taxi vermande ze zich, vroeg Peter op lichte toon hoe zijn avond was geweest.

‘Uitstekend,’ mompelde hij, terwijl hij met de veiligheidsriem worstelde.

Ze weerstond de drang om een azijnige opmerking te maken over zijn nieuwe interesse in rechten. In plaats daarvan leunde ze tegen hem aan.

‘Je bent toch niet vergeten dat we een oppas hebben,’ zei ze zacht en ze legde een hand op zijn bovenbeen.

Hij keek haar met een wat vreemde blik aan. Toen ademde hij in en liet de lucht met een lichte zucht weer ontsnappen.

‘Ik begrijp je niet meer, Sanna,’ zei hij. Hij zag er verdrietig uit